

Družinski tednik

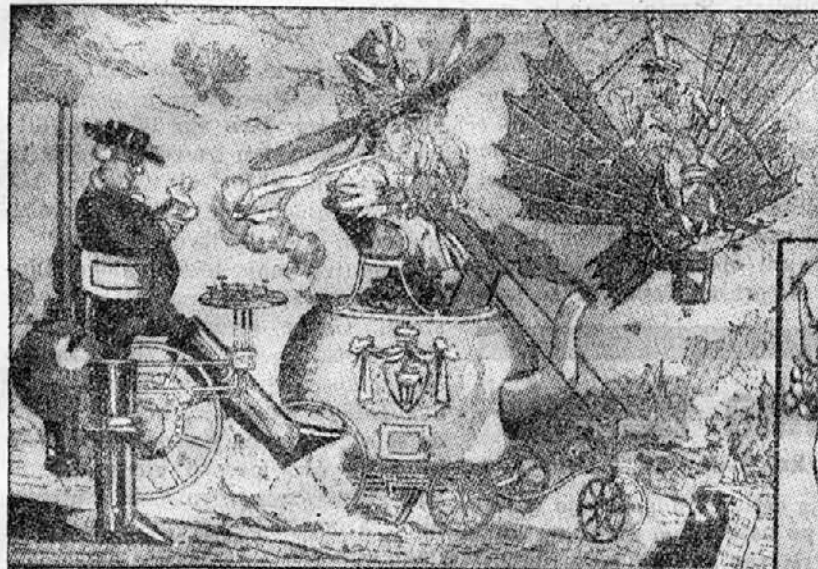
ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 DinIzhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal števil. 345.
Račun poštne hranilnice v Ljubljani števil. 15.393

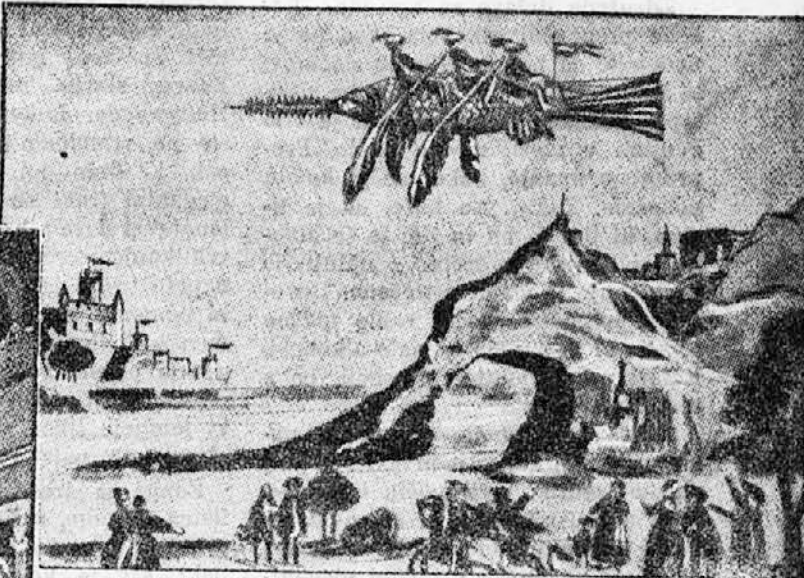
Ljubljana, 12. oktobra 1933

Naročnina za četrto leto 20 Din, za pol leta 40 Din, za
vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji
50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarjaŠtev. 41.
Leto V

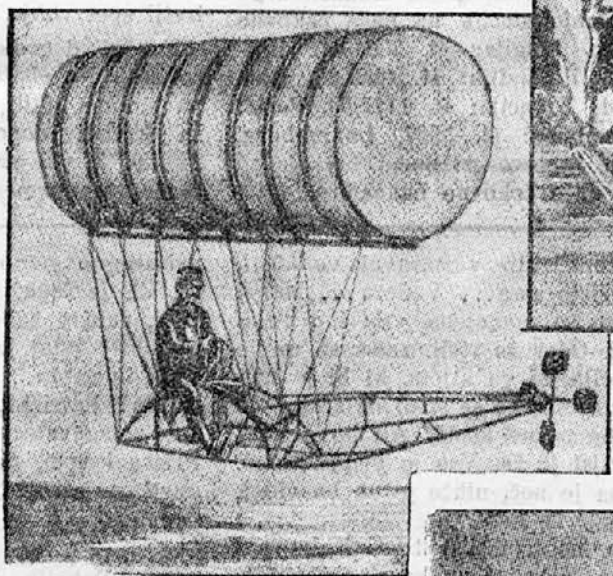
Ko je bilo letanje še sen ...



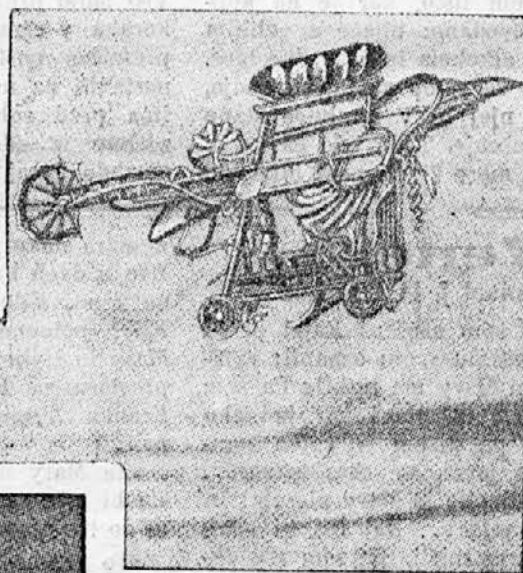
Sodobne karikature so najvernejše zrcalo sanj, ki so se porajale v hrepenenju po letanju. Dostikrat so zanižile tudi v tehničnem pogledu. Tako je na primer neki francoski modni slikar okoli leta 1800. predstavil krinolino kot balon, ki ga dvigne v zrak segreti zrak (spodaj).



Zgoraj je neki angleški risar okoli leta 1900. upodobil bodočo zračno polico, ki se poslužuje perotnega letala na parni pogon. Slika na desni je nastala okoli l. 1850. in predstavlja s plinom napolnjen tog valj, gondolo in propeler, ki ga pilot poganja z nogami.



Spodnja slika izvira iz srede preteklega stoletja in predstavlja zračni omnibus. Njegova krila poganja parni stroj.



Zgoraj vidimo zrakovplov, kakršnega si je predstavljal neki italijanski tehniški risar. Zračno ladjo pogajajo vesla. Fantastična slika na levi izvira iz petnajstega stoletja. Če si jo nekoliko natančneje ogledate, boste na »aparatu« odkrili tudi krila in krmilo. Le kako naj bi tak nestvor letel?!

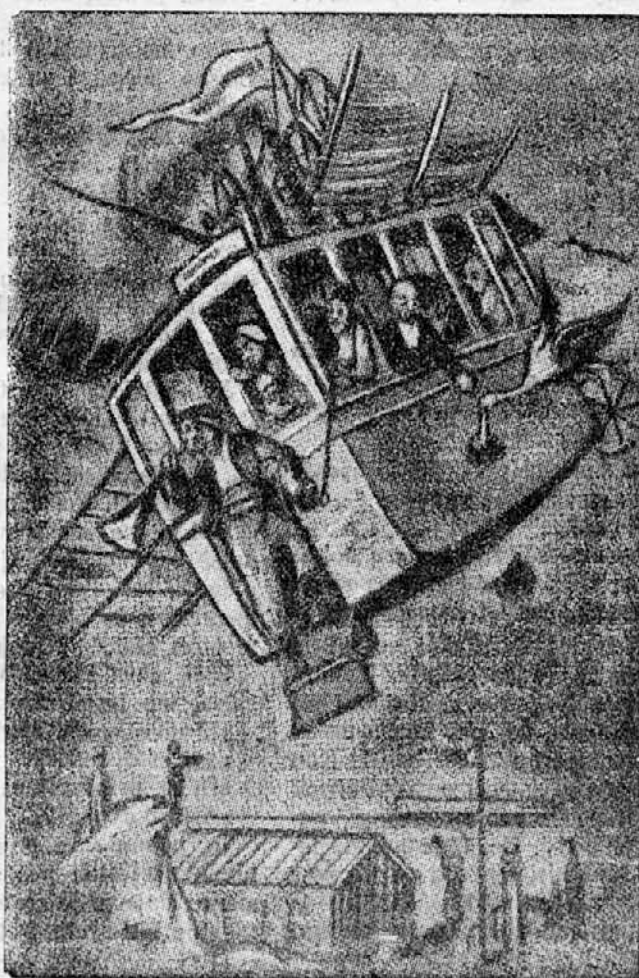
V pravljičah vseh narodov srečamo dve želji, o katerih so ljudje zmerom sanjali. Prva želja: da bi bili nevidni, druga: da bi mogli letati.

Prva želja je ostala človeštvu neizpolnjena, ker nasprotuje zakonom narave. Druga se mu je pa izpolnila, ker ni v nasprotju s naravo. Videli bomo, da je šla zgodovina te izpolnitve vstric s spoznavanjem narave.

V začetku je bil ptič. Optimisti so ga postavili na tehniko in rekli: Težji je od zraka, pa vendar leti; torej bi mogel tudi človek leteti. Pesimisti so pa odvrnili: Že prav — težji je od zraka, toda lažji od človeka; zrak lahko nosi neznatno plitčjo težo, ne pa težkega človeka. In tako je šel boj duhov izprva v tej smeri: ali je človek sploh dovolj lahek, da bi mogel leteti.

Zivel je v Ulmu neki krojač; bil je prvi človek, ki je res letel. Napravil si je dve krili, se popel v stolnico in odskočil — dve sekundi je plaval, potem je pa padel na zemljo. Sodobna kronika pravi: Neizpodbitno je, da je nekaj časa letel, toda bil je zelo lahak. Pesimisti so godrnjali: Ne more biti vsak človek krojač...

Zivel je najgenialnejši človek vseh časov — Leonardo da Vinci. Delal si je letalni stroj. Samo do konca ga ni dodelal. Zmerom je kaj manjkalo — do njegove smrti. Leonardo je rekel: Ptič premaga lastno težo z močjo svojih peroti. Zato moram človeško moč tako prenesti na krila, da bo mogla premagati težo človekovo. Ni se mu posrečilo. In poslej je šel boj duhov



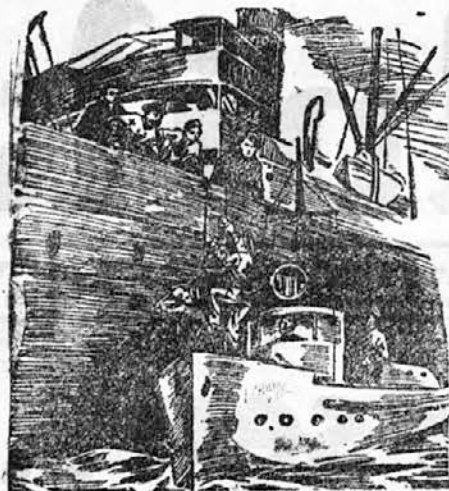
v to smer. Ali more biti moč človekova večja od njegove lastne teže?

Tako je šel dalje prepir med nevesčaki, ki so navadno rekli »Da!«, in učenimi gospodi, ki so po navadi rekli »Ne!« In ta prepir je le začasno prestal, ko sta čisto nepričakovano vzletela v zrak dva moža, ki nista bila pristaša ne te ne one strani. Ta dva moža sta bila Francoza brata Montgolfiera. Rekla sta: Ali človek lahko leti, če je težji od zraka, ali ne, se še ne ve; da lahko leti, če je lažji od zraka, je pa gotovo. Dobro, pa se napraviva lažja od zraka!

Že pred njima si je enako dejal star jezuitski pater: Vzamem veliko kovinsko kroglo, izsesam zrak iz nje, potem bo vzgon v njej večji od izpodrinjenega zraka, in krogla bo plavala po zraku. V tem računu je bila samo ena napaka. Če bi hoteli napraviti tako močno kovinsko kroglo, da bi vzdržala zunanji zračni pritisk, bi bila tako težka, da prav zato ne bi mogla plavati v zraku.

Nu, sta si rekla brata Montgolfiera, pa napraviva to kroglo namestu iz kovine iz papirja, in namestu da bi zrak iz nje izsesala, jo bova rajši napolnila s snovjo, ki je lažja od zraka, in potem bo letela. Napravila sta si torej takšno kroglo, zažgala pod njo ogenj, notranji zrak v krogli se je razgrel, postal lažji od zunanjega — in krogla je vzplavala v zrak.

Prvič je krogla letela sama, pozneje so po-
Se nadaljuje na 8. strani.



Skrivnost »Johanne Smith«

Plavačica igralnica pred Santo Monico. - Umor brez morilca. - Tipična ameriška zgodba

Združene države so »rešene«. Rešene prepovedi alkohola. Vse se je madejalo, da bo zdaj število zločinov, ki so jih tako radi zvrčali na tihotapce alkohola in na vse, kar je bilo z njimi v zvezi, močno padlo. Preuranjeno upanje, kakor se je kmalu pokazalo. Zakaj vse kaže, da je tistim, ki jim je bil in jim je še alkohol življenjska potreba, z ukinitvijo prohibicije le slabo ustrezno. Dovoljeno je namreč točiti samo takšne pijače, ki vsebujejo le malo alkohola. Kateri pravi ljubitelj alkohola bo s tem zadovoljen?

Tako cvete tihotapstvo danes nemara še bolj kakor poprej. In še bolj služijo lastniki »plavačičih igralnic«, to je luksurnih jaht, ki se zasidrajo zunaj zakonite oddaljenosti treh milj od obale na morju v bližini elegantnih kopališč in ponujajo svojim obiskovalcem tisto, kar je na kopnem prepovedano: pijače z velikim odstotkom alkohola in hazardne igre. Dovoljenje za vstop na takšno ladjo, v bar na njej in v igralnice stane celo premoženje. Toda kdo ga ne bi dal, če ne more živeti brez alkohola

in brez kvartanja — samo če ga ima! V luki pred Santo Monico na kalifornijski obali je zasidrana »Johanna Smith«, stara vegasta jahta, ki so jo sveže prepletkali in tako »prenovili«. Okoli nje kar mrgoli policijskih motornih čolnov. Še pred nekaj dnevi je bila ta jahta obljubljena dežela malih motornih jaht iz vseh okoliških kopališč. Zdaj pa...

Nekega večera, proti polnoči, se je zbralo na »Johanni Smith« dve sto ljudi. Sami stalni gosti, pivci, kvartarji in vmes mnogo lepих žensk. Znana, slavna imena iz bližnjega Hollywooda. Luksusne toalete šeleste po vratolomnih železnih stopnicah, ki drže dol v bar. Brezhibni elegantni fraki se gnetejo okoli zelenobelih igralnih miz. Med tihim vzklikanjem croupierjev in nervozno, napeto tišino igralcev padajo vločki, ki pomenijo cela premoženja, ki pomenijo življenje ali smrt... Pridušeno udarja plesna godba iz bara. Najnovejši šlagerji preglasujejo smeh žensk, ki jemljejo liker za likerjem iz rok elegantnih natakarejev...

Zdajci pa strese zrak strel. Smrtna tišina nastane, nato vrišč iz dveh sto grl. Kje je padel strel? Kdo je streljal? Ali je kdo ranjen? Kapitan zabrligne in alarmira svoje ljudi. Vso ladjo preiskati! Toda komaj tri korake v stran leži na palubi nepremična postava. Kapitan jo hoče postaviti na noge. Tedaj pa vidi, da ima pred seboj mrliča. Revolver zdrkne iz odrevene roke, glava omahne nazaj...

Samomor? Izguba pri igri? Ljubosumnost?

Ne, samomor ni. Zakaj revolver je še nabit, torej ni iz njega prišel še noben strel. Tudi natrpna denarnica je nedoteknjena. Torej — dvoboj z nekim neznancem? Ali pa umor?

Prihodnji trenutek so že vsi gosti zaklenjeni v baru in igralnicah. »Nihče ne sme z ladje, dokler ne pride policija!« Strašna panika nastane. Dve sto ljudi izgublja glavo, skuša vlomiti vrata in se skozi ladijske line vreči v morje. Samo policije ne, da ne pride njihovo ime v javnost, da ne bo njihovo slavno ime prišlo v zvezo s senzacionalnim umorom...

Čez pol ure je »Johanna Smith« že z vseh strani obdana z brzimi policijskimi motornimi čolni, ki so pri-

hiteli iz Sante Monice. Policijski uradniki store svojo dolžnost. Sto devet in devetdeset gostov zaslišijo, izprašujejo jih o namenu njihovega bivanja na jahti in o alibiju. Vsi se oddahnejo: sto devet in devetdeset gostov se lahko izkaže, da v trenutku zločina niso mogli biti na kraju, kjer so našli umorjenca. Vsi so bili ali pri igri ali pa v baru...

Počasi se obrne »Johanna Smith« proti luki, policijski čolni se je drže ko klop.

Zaslišanje ni razčistilo skrivnostnega umora. Umorjenec je znan ameriški igralec. Dve sto ljudi je bilo na ladji. Nobeden izmed sto devet in devetdesetih ni prišel v poštev kot morilec. Samomor je, kakor vse kaže, izključen. Kdo je torej morilec?

Detektivi imajo težko nalogo. Ljudje domnevajo in ugibajo na vse strani. Gostje elegantnih kalifornijskih kopališč, kjer je bilo zadnje čase tako dolčas, so se vendar že dokopali do senzacije. Pripovedujejo, da so videli ravno v usodni uri, kako je drvel čez morsko gladino proti San Franciscu motorni čoln z utrjenimi žarometi. Drugi spet trde, da je imel umorjenec razmerje z najlepšo ženo v Hollywoodu in da je padel v dvoboju z nekim neznancem — tretji spet vidijo krivca v kapitanu...

Takšni dogodki v Ameriki niso redkost. Na obalah Amerike srečate na stotine takih plavačičih igralnic. In krvavi dogodek na »Johanni Smith« je pač samo ena izmed stoterih »prav ameriških zgodb«...

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršil vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Venera

Napisal J. P. Herrick

O, kako sem srečen! Rajal bi in plesal in vsemu svetu oznanil: »Slaven sem in Mary me ljubi!« Pa sem tako truden in glava mi je tako težka! Ko pa nisem še vajen šampanjca, ne jazza, ne charlestona... O, kako čudovito je Mary plesala! In spet šampanjec... Najrajši bi spal, pokojno, brez misli. Saj sem vse dosegel, po čemer sem hrepenel. Dobil sem od države naročilo, da izklešam kip moderne Venere. Mene so izbrali, mene, neznanega kiparja Franka Trencha, izmed tisočev drugih so mene izbrali. In Mary Warrenova me ljubi, čutim to, vem... Mary me ljubi... ljubi me!... Ze spim... Venera... Mary!...

Tedaj me zgrabi neka roka za ramo in me strese. Planem pokoncu, solnce mi sije v obraz, poldne je moralo že zdavnaj miniti.

»Govoriti moram s teboj, Frank Trench!«

»Saj veš, Patrick, da imam zate zmerom časa!«

»Vse vem, Mary Warren ljubiš, ne laži!...«

»Čemu bi tajil, da ljubim jo in jo bom vzel za ženo, ko dodelam kip.«

»Ne, ker jo bom jaz vzel za ženo, še danes, zakaj detroitske tovarne so kupile moj izum in jaz sem bogat, Frank, neizmerno bogat!«

»Častitam, fant, a v kakšni zvezi naj bo to z Mary? Ona vendar mene ljubi!...«

»Vem. Toda to mi nič mar! Zmerom si imel večjo srečo ko jaz. Toda

nemara imam danes le nekaj upanja. Evo ti dveh krogel, ena je bela, druga črna. Kdor potegne belo, dobi. Kdor potegne črno, izgubi. Izgubi Mary in življenje. Na svetu ni dovolj prostora za Patricka O'Powella in Franka Trencha! Na, izbiraj, ali pa...«

»Za Mary ne igram. In potem... saj bi tako spet dobil, in veš, da mi ni do tvoje smrti, Patrick!«

»To pot ne boš dobil! Potegni, ali te pa ustrelim!«

»Kakor želiš. Pogoji?«

»Bela krogla zmaga in dobi Mary. Kdor potegne črno, izgubi in mora pri priči izginiti!«

»Saj moram poprej vendar še izvršiti državno naročilo. Zato ne morem pri priči...«

»All right, my boy. Tri mesece ti dam. To ti bo menda zadosti. Toda kdor izgubi, se ne sme več potegovati za dekle!«

»Velja! Sem že potegnil, Patrick!«

»Jaz tudi, Frank!«

»Kaj imaš?«

»Saj sem vedel, da se mora nekoč tudi meni sreča nasmejati. Da si mi zdrav, Frank, čez tri mesece...«

Črna krogla! Zakotalila se mi je iz rok na tla in se razbila. Razbila kakor moje življenje... Kaj naj mi bo poslej slava, kaj naj mi bo delo? Čez tri mesece bo vsega konec. Kdo se bo potem še zmenil zame? Patrick bo takrat sedel pri moji dragi, poljubljal jo bo... Ne, tega ne prenesem. Ne sme biti njegova ne nikogar drugega! Misel se mi zasveti. Strašna misel... a čudovita. Vrela kovina!

Iz brona, kip v naravni velikosti, nag, čisto nag... Venera... Mary!

Okna so zagrnjena, vročično hitim delati. Oder že stoji, zmes se mi je posrečila, ni ga atleta, ki bi jo mogel zdrobiti, ko se strdi na zraku. In Maryne nežne kosti? Ali bo prišla? Dvanajst je že. Vse je pripravljeno. Temna je noč, nihče je ne bo videl. Zakaj je še ni?

Ura neutrudljivo tika. Kako neznočno počasi leze kazalec čez številke. Kakor dolge, mršave noge gnusnega pajka... Pet minut... deset minut!... Ni je! Počakaj dekle, pote pojdem!

Taka tema je, da ne vidim roke pred seboj. Spotikam se nad koreninami in deskami, do krvi si obtolčem koleno, padam in se pobiram, spet padam. Zdajci pa, glej, lučka v temi. Prihaja!

Ne, Patrick je to. Od nje prihaja! Požvižgava si in okrogli obraz mu žari. Kako bedast je! Gotovo ne slutiti, da je bila nocoj poslednjič v njegovem naročju. Poslednjič, bedak! Žvižga si in gre veselo svojo pot. In tam daleč v gozdu, onkraj reke, se utrne njegova luč. Zdaj gre spat, medved neokretni, in njegov glavni dobiček, njegova Mary bo moja!

Glej, nova lučka! Mary. Vitka postava, lep jasen obraz.

»K meni greš, Mary?«

»Ali si dvomil?«

»In si pripravljena?«

»Ali si dvomil?«

In potem v delavnici. Gola stoji njena prelestna postava za stekleno steno. Malo jo je sram. Toda Venere ne sme biti sram. Potem pa ponosno

privzdigne glavo in spusti lehti in ve, da je lepa, da je božanska. In vabi, vabi k sebi... zakaj je nisem poljubil? Zdaj je steklo med nama. Vabi in vabi... Ali je tudi Patrika vabila? Patricka, ki je žvižgaje kakor zmagovalac stopal skozi gozd? Prisegel sem, da je ne sme nihče imeti, ne on ne jaz. Nihče na svetu!

Pritisk na gumb. Počasi kakor blatna reka se vlije bela gmota v kalup. Pokrije noge, meča, slegna, njeno belo telo, vrat... Vse ogrne toplá, kašnata gmota in se strdi v kamen. Ne, zdaj ne smem tja gledati, drugače se mi še zasmili. Ne smem postati slab, ne smem. Zdajci krik... »Ljubim te, Frank!«

Končano! Glava tone v lepljivo gmoto. Tedaj pa razbijem steno, na tisoč koscev se razleti steklo. Toda sekira mi otopi ob trdi beli gmoti. Ni ga atleta, ki bi jo mogel razbiti. In v njej ona umira. Jaz lopov, prekleti!

Brž po žago za kamen. Kako cvili, ko se zobje zasekavajo v strjeno zmes. Kako hrešči in škriplje! Zdaj — kalup se prelomi na dvoje, žaga utihne.

Prepozno. Mrtva je. Njen obraz je veder in lep, ni ji, kakor sem se bal, smrtni krč spačil črt na njem. Na ustnicah še plavajo njene poslednje besede: »Ljubim te!«

Spomenik ti postavim, kakor egiptski faraoni niso lepših imeli. Tvoj kip, tvojo sliko, tebe samo bom živo ljubil na tvojem grobu!

In ogrnem njeno blede telo v škrlaten plašč, privežem marmorno ska-

Avto brez nadzorstva

London, v oktobru.

Dopust brez avtomobila ni dopust, si je čelal neki angleški kolonijski častnik, ko je prišel za nekaj tednov v London na dopust. Zatorej si je kupil avto. Ne ravno najnovejšega modela; navaden avto, v katerem se za silo sedi in ki se dá tudi spraviti v tek, če zna človek z njim ravnati. Avto je stal častnika 30 funtov šterlingov (7000 Din). Da od takšnega avtomobila ne moreš pričakovati čudežev, je razumljivo.

Dopust se je bližal koncu. Kam zdaj z avtom? Gledati mora, da se ga na lep način odkriža. Toda kupci so danes redkejši od starih avtomobilov, in troški prevoza v Indijo bi znesli dosti več, kakor je avto stal. Prodati ga tudi ni mogel, ker ni bilo kupca. Čas odhoda se je pa neizprosno bližal. Tedaj se je častnik brez dolgega pamišljanja odločil: natovoril je na avto svojo prtljago, se odpeljal v pristanišče, stopil na ladjo in odplul proti Indiji. Voz je pa pustil na nabrežju. Še tatovom avtomobilov se ni zdelo vredno seči po njem.

Čez nekaj tednov se je pa zgodil čudež. Častnik je dobil iz Anglije pismo, uradno obvestilo, da mora plačati toliko in toliko funtov globe, ker je pustil avto brez nadzorstva na prostem. Toda častnik se za to še zmenil ni. Ni trajalo dolgo, ko je dobil drugo obvestilo, to pot že strožje. Pa tudi zdaj častnik ni odgovoril. Kaj mu mar voz, ki ga je prepustil njegovi usodi!

Toda v tretje gre rado. In tako je dobil novo pisanje od policije pristanišča, kjer se je vkrca. V njem

je bral siromak, da so ga obsodili na pet funtov globe, ker se ni odzval pozivu. Lepa reč, si je dejal častnik. Tedaj mu je pa nenadoma zasijal obraz. Zakaj bral je dalje:

»Da poskrbimo za kritje globe petih funtov, smo morali avto prodati. Izkupiček znaša 50 funtov ter vam odštevši globo pošiljamo po priloženem čeku 45 funtov. Opozoriti vas pa moramo, da prihodnjič ne puščate več avtomobila brez nadzorstva, ker bi ga sicer spet morali prodati.«

Tako je častnik na lepem zaslužil 15 funtov — in to je napravila policija s svojo globo.

Nepremagljivi

Newyork, v septembru.

»Gospodar smrti« se je imenoval letalski akrobat McWaverly. In res se je zdelo, kakor bi se ga še smrt bala. Na trapezu, visečem pod letalom, je izvajal 300 m nad zemljo umetnije, ki jih drugi še na tleh ne bi napravili. McWaverly je igral na krilu letala tenis, na trupu aeroplana je hodil s hoduljami, nešteto krat se je spustil iz enega letala v drugo, skočil iz letala v avto, se popel iz avtomobila v letalo, se vrgel iz letala v motorni čoln ali pa na drveči vlak. McWaverly je znal vse. Triumfiral je nad smrtjo.

Pred nekaj dnevi je pa hitel po newyorških cestah bolniški voz. Peljal je v bolnico nekega moža, ki se je boril s smrtjo. Moža so operirali. Zlomil si je bil hrbtenico. Toda vsa prizadevanja so bila zaman. Bolnik

Glava odleti na tla, potem lehti, prsi so razbite. Vse je razbito, grdo in brezoblično.

»Ti si jo ubil, Frank Trench! Priznaj!«

Njegov blazni pogled išče mojih begajočih oči. Obdan od štirih mož prihaja bliže, vse bliže. Ne maram govoriti, pa vendar govorim. Besede, stavke... priznanje. In potem je vsega konec.

Potem ječa, razprava, obsodba. Na električni stol, seveda.

»Jutri torej,« reče ječar. Danes hočem še spati, spati in sanjati... Venera... Mary...

Tedaj me zgrabi neka roka za ramo in me strese. Planem pokoncu, sonce mi sije v obraz, čas je prišel. Krvnik čaka...

Takrat pa zaslišim smeh, sladki srebrni, tako dobro znani mi smeh, in zaslišim Patrickov razlegajoči se medvedji glas: »Hej, fant, kako dolgo pa misliš še spati?« Mar sem zblaznel, saj to sta vendar Patrick in Ann, Maryna mlajša sestra. In Patrickove močne roke objemajo Ann.

Toda potem vendar ne ljubi Mary, in stava, umor, obsodba, električni stol — zgolj nezmisel in sanje!

In Mary. Na vedrem, lepem obrazu, na njenih rdečih ustnih se še zdaj neizgovorjene besede: »Ljubim te, Frank!«

Se tisto uro sem se z njo poročil. In zdaj klešem z mrzlično naglico njen kip. Dnevi minevajo, polni dela. Kujem, pilim, vlivam stopljeni bron v kalup, kujem in pilim. Kako lepo je delo podnevi!

In kako lepe so noči!...

lo za njene noge in se odpeljem na sredo gorskega jezera.

Tam jo pogreznem, in rdeča, škrdatna krsta se potopi sto deset metrov globoko. Daní se že, ko iščem prostora za spomenik. Tamle na malem otoku naj stoji, na griču visoko nad vodo... Venera... Mary.

Dnevi minevajo. Pozabljam in delam. Kujem, pilim, vlivam staljeni bron v kalup, kujem in pilim. Kako dobro dé delo podnevi! Toda noči so polne groze in nespanja in še groznejših sanj. Tedaj zaslišim zunaj krik in vik, in potem njen glas: »Ljubim te, Frank!« Kako strašne so te noči!

Gotovo jo zunaj iščejo. Iščejo jo, a k meni ni nikogar. Dobro sem se pripravil na vsa vprašanja, toda nihče me ne vpraša. Le Patrick pride nekega dne. Bled je, postaral se je, njegovi lasje so beli in oči rdeče od joka. Ali zna mar ta trdi človek jokati za žensko? Pravi, da prekličiva dogovor. Ne, tako pa ne, prijatelj, čez dva meseca bom umrl, in pika. Nič prigovarjanja! Majaje z glavo odide. Mojega kipa še pogledal ni. Če bi vedel?!

Končano! Kip je dodelan! Jutri ga bodo razstavili na trgu, ki sem si ga sam izbral in je odbor nanj pristal. Na otoku sredi gorskega jezera. Bližu tebe, ljubezen moja, bo stal tvoj spomenik, najin spomenik, zakaj tudi jaz pridem kmalu za teboj!...

Potem odkritje. Počasi pade ogričnjalo. In tedaj krik. Patrick O'Powell je zblaznel. S sekiro se je zagнал na bronasto soho in kriči. Štirje možje ga skušajo ukrotiti. Prepozno.



Imenitno neguje temne lase

Doslej ste zastoj vpraševali, kako je treba negovati temne lase. Zdaj pa imate poseben, čisto preprost pomoček: Redno umivanje las z novim Brunetaflor Shampooom. Učinkuje naravno in edinstveno zaradi hequila, ki ga ima v sebi. Kostanjasta barva, temni ton sta s tem neverjetno poudarjena. Lasje dobe krasen lesk in čudovit lesk. Nenavadno lepo se kodrajo.

Zajamčeno brez sode in kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO
BRUNETAFLO

je v rokah zdravnikov izdihnil. Pozneje so pogledali, kdo je: imenoval se je McWaverly... »Gospodar smrti« je spal v hotelski sobi. Ponoči se mu je nekaj huđega sanjalo. Premetaval se je sem in tja, padel s postelje — in si zlomil hrbtenico...

Tako se igra usoda z ljudmi, ki se prevzamejo.

Breitbart, kralj železa, ki je pregrizel železno verigo kakor žemljo in zabijal žeblje z golo pestjo v trd les, je umrl za zastrupljenjem krvi,

ker je bil stopil na majhen rjast žebelj. Neki znamenit plavalec je utonil v mlaki. In mož, ki je pred 30 leti peljal samokolnico po vrvi, ki so jo razpeli nad Niagarskimi slapovi, si je zlomil tilnik, ko mu je pred meseci v Newyorku spodrsnilo na bananovi lupini.

Naročniki, storite svojo dolžnost, poravnajte naročnino



— Neka francoska polarna ekspedicija, ki je prebila celo leto v vzhodni Grenlandiji, je dognala, da visi nad severnim polarnim ozemljem v višini kakih 100 km pravecata streha iz ledu. Ta ledena streha sestoji iz drobenih delecov vode, ki so še dosti manjši od deževnih kapelj, in ki v strašnem mrazu, kakršen vlada tam gori, zmrznejo in se strnejo v ledeno plast.

— Lipski proces proti požigalcem nemškega državnega zbora se od torka nadaljuje v Berlinu, in sicer na kraju požiga samem. Ker je glavni obtoženec Holandee van der Lubbe požig priznal, hoče zdaj državni tožilec dokazati skrivno ostalim štirim soobtoženim, Nemeu Torglerju in Bolgarom Dimitrovu, Popovu in Tanevu. Svetovna javnost pa ne verjame, da bi bili tudi oni zapleteni v stvar.

— V noči s petka na soboto je med postajama Podšusedom in Zaprešičem na progi Zagreb—Zidani most eksplodiral na tračnicah peklenski stroj. Odrgalo je 32 cm dolg kos tračnice, druge škode pa ni bilo.

— Znani ameriški boksač Young Stribling je padel z motočikla, ko se je peljal v bolnico, kjer mu je žena ravno porodila. Morali so mu odrezati nogo, toda življenja mu niso mogli rešiti.

— Nj. Vel. kralj in kraljica sta prošli teden obiskala Sofijo in Carigrad in se sestala z bolgarskim kraljem Borisom in predsednikom turške republike Kemalom. Na povratku domov sta se ustavila na Krfu in počastila spomin tam pokopanih srbskih vojakov, ki so po albanški Golgoti podlegli na Krfu.

— Prejšnji teden so priredili na gorenski, kamniški, vrhniški in notranjski progi poskusne vožnje z motornimi vlakom, ki smo ga dobili na posodo iz Avstrije. Vozil je s hitrostjo 80—90 km, ponekod celo 100 km na uro. Najbrže bo železniška uprava nabavila nekaj takih vlakov za stalen promet na naših progah.

— Blizu Hollywooda je neki iz službe odpuščen filmski operater zažgal gozd. Nastal je silen požar, ki je zahteval 61 človeških žrtev. Zločinca so prijeli.

— Ravnatelj drž. konservatorija v Ljubljani, naš »pevski oče« Matej Hubad je upokojen. Star je 67 let in je celih 35 let deloval pri ljubljanski Glasbeni Matici.

— Bivši predsednik francoske vlade Herriot je po povratku s potovanja po Balkanu, Turčiji in Rusiji obolel. Zdravniki so ugotovili ledvične kamne. Bolnikovo stanje ni nevarno in se polagoma popravlja.

— Neki nemški tovarni se je posrečilo izdelati svetilni plin v tekoči obliki, tako da se lahko shrani v jeklenih steklenicah. V Berlinu ga bodo v kratkem že začeli takšnega dobavljati gospodinjstvom. Gorilna vrednost takšne steklenice stisnjene plina je približno tolikšna kakor jo ima 50 kubičnih metrov plina, in zadošča gospodinjstvu za 1—3 mesece kurjave in razsvetljave. Pomemben je izum predvsem za tiste kraje, kjer nimajo plinske napeljave.

— Dunajska občina je poslala občini Nitri na Slovaškem račun na 35.000 šterlingov (850.000 Din) za oskrbo 9 nezakonskih otrok, ki jih je na Dunaju rodila neka Nitranka. Mestni očetje v Nitri zdaj ne morejo spati, ker ne vedo, kje naj vzamejo toliko denarja.

— Po najnovejših podatkih ima Pariz 2.891.020 ljudi, z vsemi predmestji pa 4.933.855.

— Cena srebra v primeri s ceno zlata je bila pred vojno 1:10, danes pa 1:66. Posebno zadnja leta srebro neprestano pada.

— V nogometnem tekmovanju za prvenstvo Jugoslavije je v nedeljo zmagal BSK nad Primorjem 5:0. Hajduk nad Jugoslavijo 1:0. Gradjanski nad Haškovo 1:0. BASK nad Vojvodino 2:0, sarajevska Slavija nad osiješko 3:2. — Prvi je BSK s 24 točkami, drugi BASK z 22, tretji Hajduk z 21 točkami. Primorje je padlo na 7. mesto in ima 15 točk.

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

36. nadaljevanje

To lepo žensko so naši bralci gotovo že spoznali. Da, bila je Ilona! Skoraj nič se ni postarala; njena lepota je postala le še zrelejša, samo neka nedopovedljiva žalost je odsevala z njenega obraza.

Ljubeče je pogledala dečka, ki je govoril z njo, in ga resno zavrnila: »Ne, Francek, tako ne smeš govoriti. To bi bila laž, in človek ne sme nikoli lagati.«

»Prav, mama, pa ne bom nikoli več izgovoril tega imena. Rekel bom samo: Moj stric Matoš... Ali bo tako prav?«

»Da, sin moj. In zato ga ne boš nič manj ljubil, kaj ne?«

»Ne, mama. Čeprav me on ne mara...«

»Kako moreš tako govoriti o nesrečnejši, ki ne ve, kaj dela in kaj govori?«

»Pa se vendar časih zave, mama, o, videl sem že, in takrat me tako čudno pogleda in nagrbani obrvi...«

»Ne, Francek, ni res, motiš se...«

»Ne motim se, mama. Tudi srce mi pravi. Toda zato se ne srdim nanj... zakaj potem, ko se spet nič več ne zaveda, me prime za roko in me objame in poljubi. In tedaj zaprem oči in se stisnem k njemu in mu sam pri sebi rečem: Očka... In takrat sem vselej srečen.«

»Ubogi otrok!«

»Veš, kaj ti povem, mama?... Milim, da bo tudi njemu tu ugajalo... Zdaj mi pa povej, mamica, kaj ne da še nismo nikoli bili v Lucernu?«

»Ne še.«

»Takrat, pred štirimi leti, smo bili v Interlaknu, kaj ne?«

»Da.«

»In potem v Engadinu, ono polje?«

»Da. In v Montreuxu, ob Zenevskem jezeru.«

»Tega se nič več ne spominjam. Takrat sem moral biti prav majhen.«

»Da, štiri ali pet let ti je bilo.«

»Ti imaš torej rada Švico?«

»Zelo rada. Toda to pot smo prišli sem zaradi tebe, zaradi tvojega zdravja. Morski zrak ti ne stori dobro, planinski je mnogo boljši. Boš videl, kako lepo barvo boš tu dobil.«

»Misliš, mama?«

»Prav gotovo, in tudi močan boš postal.«

Deček se je izvil iz materinega objema in stopil po terasi. Tedaj se je opazilo, da malce šepa. Zdajci se je ustavil in si del roko pred usta. Kašelj ga je popadel. Ilona ni mogla odtrgati oči od njega. In žalost na njenem obrazu je postala še večja. A že se je deček spet obrnil k njej.

»Saj ni nič hudega, mamica, saj bo takoj minilo.«

In da bi odvrnil njene misli drugam, je pokazal z roko dol na jezero:

»Ali vidiš, mamica, onole ladjico? Ali ni lepa?«

Ilona je pogledala v smer, ki ji jo je pokazal sin, toda njej se ni zdela nič lepa. Bila je preveč zaverovana v svoje žalostne misli.

Vsa prošlost je tisti trenutek stopila pred njene oči. Prošlost, ki ji je prinesla toliko grenkobe, toliko mrznje in toliko trpljenja!

Mnogo let je že minilo od tistih tragičnih dogodkov, ki so strli njeno življenje.

Ko je zapustila Križe, je posvetila vso svojo skrb Cirilu... Toda nesreče se ni zmenil za nič okoli sebe, in tudi govoril ni skoraj nič več. Potem ga je vzela s seboj v samotni kraj ob morju, da bi tam našla miru in pozabljenja. Cirila je izdala za svojega brata... In zdaj res ni bil zanjo nič drugega kakor njen starejši in nesrečni brat... In potem je dobila otroka... Vzgojila ga je daleč od sveta v samotni, kjer je samo morje butalo v skale pod njenim stanovanjem in prevpilo glas njene vesti...

Zdaj je živela samo še za dve bitji na svetu: za Cirila in svojega otroka!

Horvina ni nikoli več videla. Toda vedela je, da živi zase, žalosten in ves v svojem delu in v spominu na zločin, ki ga je storil. Tudi to je vedela, da jo je iskal, toda vse njegovo iskanje je bilo zaman, saj živa duša ni vedela, kam je šla.

Časih ji je tudi prišlo na um, da bi se odrekla Cirilu in ga vrnila njej, ki je vzlic onemu pismu, napisanemu v minuti užaljenosti in obupa, trpela Bog ve kje daleč... nemara prav tako zapuščena kakor ona sama... njej, zakoniti ženi, in otrokom, ki še nista mogla razumeti, kaj se je zgodilo, in sta morda objokovala smrt svojega očeta.

Toda kje je ta ženska? Kam je odšla? Ilona ni vedela. Venomer ji je prihajala na misel, čeprav je vedela, da je nikoli več ne bo videla.

Francek je rasel in se razvijal. In potem je lani pri otroški igri padel in se pobil, in od takrat ni bil več prav zdrav. Prej je bil močan, rdečeličen otrok, zdaj je pa začel bledeti

in hujšati od dne do dne. Nekega dne je prišel k njej in ji rekel, da ga boli v kolenu. In od časa do časa se mu je suh kašelj utrgal iz prsi.

Zdravniki, ki se je nanje obrnila, so majali z glavo, ne da bi ji mogli povedati, kaj je prav za prav otroku. Nevarnega, so dejali, sicer ni nič, vendar je treba paziti nanj. Imeti mora dobro, krepko hrano in dosti razvedrila. Bivanje ob morju mu utegne dobro storiti, toda še boljše so planine z gorskimi zraki.

Ilona se je spet odločila za Švico. In tako sta danes popoldne prišla v Lucern, kjer ostaneta najbrže samo začasno, potem pa odideta še više v gore. Ciril bi dobil posebno sobo s strešajem, ki bo pazil nanj, v drugi sobi bo pa Ilona z otrokom.

Nacionalni hotel je eden izmed najrazkošnejših in najlepših v mestu. Madžarka je še zmerom razpolagala z velikim premoženjem in si je lahko privoščila, česar si ji je srce pozelelo.

Deček se je bil med tem nagledal ladje, ki je polna potnikov pristala pred hotelom, in se vrnil k materi.



»Ideal«

kemično čiščenje,
barvanje in svetlokanje

Tedaj so se pa odprla vrata na teraso in med palmami in evkalipti se je prikazal Ciril.

Bil je gologlav. Ob prvem pogledu nanj si videl, da so leta zapustila globoke sledove na njem. Bil je nekoliko sključen, v čelo so se mu bile zarezale brazde in njegov obraz je razodeval čudno bolešč. Lase so mu prepletale sive niti.

Deček je stekel k njemu.

»Oč... ne... striček... striček!«

Toda nesreče se ni zmenil zanj. Zavil je proti kameniti ograji in se naslonil nanjo. Njegove še zmerom lepe črne oči so se zagledale v daljo. Toda ognja ni bilo v teh očeh. Bile so mrtve in prazne. In vendar je deček malo prej rekel, da so se časih čudno temno zablistale...

HUMOR

Izbera

»V zajcu, ki sem ga včeraj pri vas kupila, je bilo vse polno šiber.«

»Prihodnjik, milostljiva, bom gledal, da dobite kaj boljšega. Ali naj vam priskrbim zajca, ki si je sam vzela življenje, ali pa takega, ki se je do smrti nagrohotal?«

Thomas Morus

Veliki a nesrečni državnik Thomas Morus je odgovoril, ko so ga vprašali, kaj sodi o zakonu:

»Kdor se ženi, je v podobnem položaju kakor človek, ki seže v vrečo, kjer je sto kač in samo ena jegulja, po jeguljo. Sto proti eni stavim, da bo krivo zagrabil.«

Dvogovor v dunajski ježi

»Za kaj si dobil tri leta?«

»Vlomil sem v Centralno banko. — In ti, kaj si pa ti napravil, da si dobil šest let?«

»Ustanovil sem Centralno banko!«

»O, ti neumno dekle!«

Zgodilo se je, da je nekoč prišlo pismo, naslovljeno na znanega filmskega zvezdnika, domišljavega igralca, ki so bila vanj vsa dekleta zaljubljena, po nesreči v roke njegovega tovariša, ki ga je nič hudega ne sluteč odprl. V njem je zagledal krojaški račun za domišljavega umetnika in poziv na takojšnje plačilo — vse prej ko obožujoč in ponižen poziv.

Igralec je pismo zalepil in ga oddal na naslovnikovo mizo. Kmalu nato je vstopil zvezdnik, sluga mu je dal pismo, ki ga je krasotec počasi in v skrbno izbrani pozi prečital. Nato ga je spet korektno zgenil in vzdihnil polglasno, a tako, da so ga vsi navzoči lahko slišali:

»O, ti neumno dekle!«

Težko vprašanje

Narednik v šoli:

»Kdo tvori kaj in ga kje kako imenujejo?«

Časih je, kakor je Francek dejal, vzela fantka v naročje, ga objemal in poljubljal, toda dostikrat ga je tudi sunil od sebe in obraz se mu je spatil v čudni sovražnosti, ki je iznenada izpodrinila prejšnjo mehko.

Mlada žena je pristopila k Cirilu in mu položila roko na ramo. Ozrl se je k njej, toda takoj je spet odvrnil pogled in se trudno zagledal v pokrajino.

»Ubogi... ubogi prijatelj!« je zamrmrala Ilona.

Ljubezen v njenem srcu je bila še zmerom živa, toda ta ljubezen ni bila več čutna, nikakega poltenega koprnenja ni bilo več v njej... bila je ljubezen iz usmiljenja, vdanosti in dobrote.

Ilona je obstala kraj Cirila, zatopljena v svoje misli. Takrat je pa Francek, ki se je bil na drugem koncu terase spustil v mehak naslanjač, vzkliknil:

»O, ko bi vedela, mamica, kako prijetno je tu!«

Počasi in nežno je Ilona segla Cirilu pod pazduho in ga potegnila s seboj. Vsi trije so posedli v naslanjače v senci evkaliptov in palm in z nasladi vsrkavali dehteči zrak. Tedaj se je pa prikazal na terasi hotelski sluga. Stopil je k Iloni in se spoštljivo priklonil:

»Oprostite, gospa, formalnost... Niste še prijavljeni... Če dovolite, bo prišla gospa upraviteljica sama gor s knjigo, da se vam ne bo treba truditi dol.«

»Prosim.«

Sluga se je priklonil in odšel. Nekaj minut nato je res prišla upraviteljica z debelo knjigo v rokah. Bila je ženska kakih štiridesetih let in prijaznega obraza.

»Oprostite, da vas nadlegujem, toda sami veste... formalnost je pač formalnost.«

Postavila je knjigo na belo prebarvano železno mizico in jo odprla.

»Smem prositi?«

Obrnila se je k Cirilu. Dr. Milavec jo je pogledal s praznimi očmi, potem je pa nenadoma vstal, stopil k ograji in se naslonil nanjo.

Upraviteljici se je raztegnil obraz. Ali ga je mar razžalila? Toda že se je obrnila Ilona k njej in ji pojasnila:

Grobno tišina.

Narednik: »He, spet ne veste?! Zapomnite si: stotniki tvorijo poseben razred in jih pri konjenici imenujemo konjiške stotnike! Razumeli?«

Pri vedeževalki

»Prečne črte na vaši desni dlani kažejo, da se boste poročili z odličnim mladim gospodom in da boste srečni z njim.«

»Imenitno! Zdaj mi pa še povejte, kako naj se sedanjega moža odkrižam!«

Gounod

Ko je bil Gounod na višku svoje slave, se je nekoč razgovarjal o svojih delih z mladim glasbenikom in naposled dejal:

»Čim globlje prodrete v našo umetnost, tem večje spoštovanje dobite pred umrlimi mojstri. Ko mi je bilo toliko let kakor vam, sem si rekel: »Jaz!« S 25 leti sem si dejal: »Jaz in Mozart!« S 40 leti: »Mozart in jaz!« In danes rečem čisto tiho: »Mozart!«

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

7. nadaljevanje.

Drugi dan ni nič več videl in tudi sluh ga je jel zapuščati. Ječar je mislil, da je nevarno oboleti; Edmond je pa hrepeneče čakal smrti. Čutil je, kako mu drevesni telo; trzaji v želodcu so popustili. Če je zaprl oči, je zagledal cel roj svetlih pičic, ki so plesale po zidu. Vedel je, kaj to pomeni: bližanje smrti.

Zdajci pa — bilo je okoli desetih zvečer — je zaslišal zamolkel šum ob steni, kjer je ležal. Podgane in druga golazen so se v njegovi ječi skoraj neprestano podile, da se je Edmond polagoma privadil takim nepomembnostim, in ga niso več motile. Toda ta šum je bil čisto drugačen; zato se je vzpel na ležišču in prisluhnil.

Bilo je nekakšno praskanje kakor od velikih krempljev ali pa od obdelovanja kamna s trdim orodjem.

Čeprav je mladi mož že hudo oslabil, so ga ti nenavadni glasovi spravili k popolni zavesli. Ker je pa zaslišal te glasove ravno v trenutku, ko je imel zanj sleherni šum za zmeraj utihniti, se mu je zdelo, da se je Bog vendarle usmilil njegovega trpljenja in ga hotel s temi glasovi opomniti, da je šel že dovolj daleč; zato naj se na robu groba ustavi. Kdo ve, ali ni ta trenutek mislilo nanj katero izmed ljubljenih bitij, ki jih je imel tolikokrat v mislih, in poskušalo priti do njega?

Pa ne; prav gotovo se moti. Sanje so to, ene izmed tistih sanj, ki napovedujejo smrt.

Toda glasovi niso prenehali; trajali so skoraj tri ure. Potem se mu je zazdelo, kakor bi nekaj zgrmel na tla, in nato je vse utihnilo.

Čez nekaj ur se je vnovič začelo, to pot že bliže in razločnejše. Edmond je jel ravno ugrabiti, ali ni nemara to skrivnostno trkanje prav njemu namenjeno, tedaj je pa vstopil ječar.

Teh osem dni, kar je bil sklenil umreti, ni Edmond privoščil ječarju niti besedice. Kadar ga je vprašal, kakšno bolezen ima, mu še odgovoril ni, in če je ječar pristopil bliže, se je obrnil v zid. Toda danes se je ustrašil, da ne bi odkril vzrokov skrivnostnega trkanja in uničil edine nade, ki je še svetila v mračnem obupu Dantèsovega samotarstva.

Zato se je vzpel v postelji in začel na ves glas zabavljati nad slabo hrano in nad mrazom, ki ga mora trpeti v tej luknji; in tako dolgo je godrnjal in zabavljaj, da je postalo ječarju dovolj. Položil je jedi na vegasto mizo, nekaj zamomljaj in spet šel.

Ko je bil Edmond sam, je pritisnil uho k zidu in jel spet nestrpno prisluškovati. Glasovi so zdaj postali tako razločni, da jih je izlahka čul.

»Ne more biti drugače,« si je dejal sam pri sebi, »ti glasovi pri-

hajajo od nekega mojega sotrpina, drugače bi čez dan prenehali. O, če bi bil pri njem, da bi mu mogel pomagati!«

Toda še isti mah se je komaj porojeno upanje umeknilo brezupu. Preveč gorja je bil že preštal, da bi se mogel še česa vselega nadejati. Dejal si je, da najbrže ropotajo delavci, ki jim je guverner velel popraviti Bog ve kakšno škodo v zidu.

O tem bi se hitro mogel prepričati; toda kako naj se upa vprašati? Lahko bi počakal, da mu ječar spet prinese hrano, in ga opazoval, kakšen obraz bo napravil, če bo kaj slišal. Toda ali se ne bi to reklo žrtvovati najdragocenejše koristi za trenutno utešitev radovednosti? V Edmondovi glavi je vse brnelo; ni vedel, kaj naj stori. Tedaj so se mu pa oči nehoče obrnile h kadečemu se krožniku juhe, ki mu jo je ječar prinesel. Brez pomišljanja je vstal, se opotekel k mizi in juho z nepopisno naslodo na dušek izpil.

Potem je imel toliko poguma, da se je za enkrat zadovoljil. Zakaj spomnil se je, da je slišal, kako so nesrečni brodolomci, ki so jih čisto izčrpane potegnili iz morja, v strašnih bolečinah umrli, če so se po dolgem času lakote do silega najedli. Zato je odložil kruh, ki ga je bil že nesel k ustom, in ga postavil nazaj na mizo. Kmalu nato je čutil, da se mu vračajo moči; mogel je spet jasno in zbrano misliti.

Potem si je rekel:

»Videti moram, kaj je, samo nikogar ne smem pri tem spraviti v nevarnost. Če je oni, od kogar izvira ta šum, navaden delavec, mi je treba samo potrkati na zid, pa bo takoj prenehal in skušal dognati, kdo trka in zakaj. Ker mu je pa delo zapovedano, ga bo potem spet nadaljeval. Če je pa ječnik, ga bo moje trkanje prestrašilo. Mislim bo, da se je izdal, zato bo prenehal in nadaljeval svoje delo šele zvečer, ko bo mislil, da že vsi spe.«

Po teh besedah je Edmond vstal. Noge se mu niso več opotekale in pred očmi se mu ni več bleščalo. Šel je v kot svoje celice, odkrušil od vlage zrahljan kamen v zidu, in trikrat potrkal ob zid.

Že pri prvem udarcu je šum utihnil, kakor bi odrezal.

Edmond je napeto prisluhnil. Minila je ura, minila sta dve — nikakega glasu. Poln novega upanja je ječnik použil nekaj grizljajev kruha in popil vodo, ki mu jo je ječar prinesel. Ker je bil trdne nature, mu je to vrnilo skoraj vse moči.

Dan se je nagnil, tišina je pa še zmeraj trajala. Napočila je noč: onkraj zidu je bilo vse tiho.

»Ječnik je,« si je rekel Edmond z nepopisnim veseljem.

Od takrat je oživel in veselje

„Zdaj so barve res prelestne! Kaj pa potem — kadar bo oprano?“

„Če se boste ravnali po tem nasvetu, spoštovano gospo, ostane barva vedno enaka.“

Nikdar nezaviti-
pristen samo v višnje-
vih zavijkih

LUX

Za vse pisane reči

Robite samo LUX za pranje, ne pa take šne ali drugačne ne zavite kosmiče! Zakaj LUX ohrani barvam njih lepoto ... njih lesk tudi po pogostem pranju.

do življenja je spet zaplalo po njegovih žilah.

Tisto noč Edmond ni zatisnil oči.

Zjutraj je ječar kakor po navadi prinesel zajtrk. Edmond ga je hlasno použil, neprestano misleč na glasove, ki se še zmeraj niso ponovili. Tresel se je od straha, da jih morda nikoli več ne bo, in hodil razburjen po ječi sem in tja. Pri tem je venomer vročično prisluškoval, ali se ne bo skrivnostni šum ponovil, in se je zil nad tolikšno opreznostjo svojega sotrpina, ki pač ni slutil, da ječnik v sosednji celici prav tako nestrpno pričakuje rešitve kakor on sam.

Tako so minili trije dnevi, dva in sedemdeset ur, ki jih ni hotelo biti konec.

Naposled, nekega večera, ko je ječar že obhodil vse celice, in je Dantès pač že stolič pritisnil uho na zid, se mu je zazdelo, kakor bi mu zamolkel šum udaril na uho.

Nehote se je odmeknil od zidu. V glavi mu je razbijalo, kakor bi mu jo hotelo raznesti. Jel je hoditi po celici, toda dolgo ga ni strpelo. Spet je prisluhnil. Ne, ni dvoma: onkraj zidu se nekaj odigraval. Ječnik je bil izprevidel, da ga njegovo početje utegne izdati, pa je postal opreznější.

Opogumljen po tem odkritju je sklenil Edmond priti neznanemu sotrpinu na pomoč. Začel je s tem, da je odmeknil svojo posteljo od zidu, za katerim je bil ječnik na delu, in začel iskati, s čimer bi načel zid, odkrušil vlažni omet in izluščil kamen iz zidu. Toda odkril ni ničesar: imel ni ne noža ne drugega orodja. Postelja, stol, miza, vedro in vrč: to je bilo vse, kar je premogla njegova celica. Postelja je bila res da zbita z železnimi spojkami, toda če bi hotel odvit vijake, s katerimi so bile pritrdene na les, bi moral imeti ključ. Miza in stol mu nista mogla služiti. Vedru je manjkalo ročaj. Tako torej Dantèsu ni ostalo drugega, kakor da razbije vrč in se s črepinami loti dela.

Spustil je torej vrč na tla, da se je zdrobil na kosce. Nato je pobral dve ali tri najostrejše črepine in jih skril v slamnjako, druge je pa pustil na tleh. Razbitje vr-

ča je bilo prevsakdanji dogodek, da bi kdo kaj zasumil.

Edmond je imel vso noč pred seboj. Toda v temi mu je šlo le slabo od rok, zakaj služil mu je samo tip; vrhu tega je kmalu začutil, da je njegovo orodje otlopelo na trdem peščencu. Zato je porinil posteljo spet nazaj k zidu in sklenil počakati dneva.

Z upanjem se mu je vrnila tudi potrpežljivost. Vso noč je poslušal in prisluškoval neznanemu kopalcu, ki je nadaljeval svoje skrivnostno delo.

Napočil je dan. Ječar je prinesel zajtrk in Dantès mu je povedal, da mu je snoči padel vrč na tla, ko je pil vodo, in se razbil. Godrnjaje je šel ječar po drugega; da bi pobral črepine, se mu še vredno ni zdelo.

Dantès je z razbijajočim srcem poslušal, dokler niso koraki zamrli. Nato je planil k postelji, jo potegnil od zidu in opazil pri medli svetlobi, kako jalovo je bilo njegovo nočno početje: obdeloval je bil namreč kamen namestu ometa. Ta omet je postal od vlage krhek in Dantès je z nepopisnim veseljem videl, da se dá krušiti v kosce; v pol ure jih je nastrgal dobro prgišče. Matematik bi izračunal, da bi s takim delom v dveh letih izkopal dva čevlja visok in širok in dvajset čevljev dolg rov — če bi imel srečo, da ne bi nikoli zadel ob kamen.

Ječnik si je zdaj začel očitati, zakaj je izgubil toliko dragocenih ur v jalovem upanju, molitvi in obupu, in zakaj jih ni rajši porabil za to delo. Koliko bi bil lahko napravil v teh šestih letih, ki jih je utegnil že prebiti v ječi!

Ta misel ga je znova podžgala.

V treh dneh se mu je z neskončno opreznostjo posrečilo odkrušiti vso malto, tako da je prišel do kamna samega. Kastel je bil zidan iz lomljenca, le tu pa tam so bili zaradi večje trdnosti dali vmes obsekano skalo. Na takšno skalo je Dantès ravno naletel in zdaj jo je veljalo izluščiti iz zidu. Poskusil je z nohti, a zaman.

Tudi s črepinami razbitega vrča ni nikamor prišel. Čez eno uro jalovega prizadevanja je ves poten vstal.

Ali naj res že zdaj vrže puško v koruzo? Ali naj čaka križem rok, da dokonča to delo njegov sosed, ki mora biti vrhu tega že na koncu svojih moči?

Ječar mu je vsak dan prinesel juho v pločevinasti ponvi. V tej ponvi je bila juha zanj in še za drugega jetnika, zakaj Dantès je bil opazil, da je bila do vrha polna ali pa le do polovice, če je prišel najprej k njemu ali pa k njegovemu tovarišu. Ta ponev je imela železen ročaj. Do tega ročaja je hotel Dantès priti; dal bi zanj, če bi bilo treba, tudi deset let svojega življenja.

Ječar je vselej prelil juho iz ponve v Dantèsov krožnik. Tudi ta večer je Dantès postavil svoj krožnik na tla, nekako na sredo med vrata in mizo. Ko je ječar odprl vrata, je stopil na krožnik in ga zdrobil na tisoč kosčkov. Toda Dantès za to ni mogel kriviti: res da ni bilo prav, ko je pustil krožnik na tleh, toda kriv je bil ječar sam, zakaj ga pa ni opazil! Zato je nekaj zamrmral v brk in pogledal okoli sebe, kam bi juho prelil; toda razbiti krožnik je bila edina posoda, s katero je Dantès razpolagal.

»Pustite mi kar v ponvi,« je menil Dantès, »pa jo boste jutri vzeli s seboj, ko mi boste prinesli zajtrk.«

Ta predlog se ječarju ni zdel napak; tako mu vsaj ne bo treba še enkrat po stopnicah gor in dol. Zato je res pustil Dantèsu juho kar v ponvi.

Mladi mož je vztrepetal od veselja. To pot je naglo pojedel juho in meso v njej, nato je pa še eno uro počakal, da si ječar ne bi premislil. Potem je odrinil posteljo v stran, vzel ponev, zatekal ročaj pod kamen v zidu in se uprl vanj. Kmalu je videl, da bo njegovo početje obrodilo uspeh.

Po enournem delu je bil kamen iz zidu in na njegovem mestu je nastala vdolbina, ki je imela več ko poldrugi čevlj v premeru.

Dantès je skrbno zbral vso malto in jo znosil v kot, s črepino razkopal zemljo in zasul malto s prstjo.

Ker je hotel to noč dodobra izrabiti naklonjenost usode, ki mu je dala v roke toli dragoceno orodje, je z vnemo kopal dalje. Ko se je jelo daniti, je spravil kamen spet nazaj na prejšnje mesto v zidu, primeknil posteljo k zidu in se vlegel.

Njegov zajtrk je bil kos kruha. Ječar mu ga je prinesel in ga položil na mizo.

»Kaj mi niste prinesli novega krožnika?« se začudi Dantès.

»Ne,« zagodrnja ječar; »pri vas bo vse vrag vzel. Razbili ste vrč in po vaši krivdi sem stopil na krožnik in ga strl. Če bi vsi jetniki napravili toliko škode kakor vi, bi vlada daleč prišla. Pustil vam bom ponev in boste v njej dobivali juho; tako morda le ne boste vsega razbili.«

Dantès je sklenil pod odejo roke. Ta kosček železa, ki je zdaj postal tako rekoč njegova last, je zbučil v njegovem srcu večjo hvaležnost, kakor jo je čutil kdajkoli v življenju.

Vznemirjalo ga je le to, da je drugi jetnik prestal kopati, odkar je pričel on. Toda to ga ne sme

odvrniti od nadaljnjega kopanja. Če ne bo prišel njegov sotrpnik k njemu, bo pa skušal on priti do njega.

Delal je ves dan brez počitka; do večera je izkopal s svojim orodjem več ko deset pesli zdrobljenega lomljenca in malte.

Ko se je bližal čas ječarjevega prihoda, je zavrnil skrivljeni ročaj ponve in položil posodo na običajno mesto. Ječar je zljil vanjo juho z mesom in spet odšel.

Dantès se je hotel to pot prepričati, ali je njegov sosed res opustil svoje delo. Prislunil je. Toda vse je bilo tiho kakor tiste tri dni, ko je njegov sosed nehal kopati.

Dantès je vzdihnil; očividno mu sosed ni zaupal. Toda poguma le ni izgubil in je vso noč nadaljeval svoje delo. A že čez dve uri je zadel na oviro. Železo mu je zdrknilo ob gladki ploskvi. Dantès je tipaje ugotovil, da je zadel ob lesen tram, ki je počez zapiral z veliko muko izkopano vdolbino. Moral bi torej nadaljevati kopanje pod tramom ali pa nad njim. Na tako oviro mladi mož ni bil pripravljen.

»O, Bog!« vzklikne ves obupan, »tako sem te prosil, da sem že upal, da si me uslišal! O, Bog, ki si mi vzel svobodo življenja in mir smrti, da si me potem spet obudil v življenje — imej usmiljenje z menoj in ne daj, da bi umrl v obup!«

»Kdo govori o Bogu in obupu hkratu?« se tedaj zasliši neki glas, kakor bi prihajal iz groba.

Edmondu so vstali lasje na glavi in kolena so mu klecnila.

»Ah,« vzdihne, »saj to je človeški glas!«

Štiri ali pet let je Edmond slišal samo glas svojega ječarja, toda jetnikom njihovi ječarji niso ljudje; zanje so vtešena vrata in železni zapah.

»Sveža nebesa!« vzklikne Dantès. »Vi, ki ste govorili, dajte, recite še besedo, čeprav me je vaš glas prestrašil. Kdo ste?«

»Kdo ste vi?« vpraša glas.

»Nesrečen jetnik,« odvrne Dantès.

»Vaše ime?«

»Edmond Dantès.«

»Kako dolgo ste zaprti?«

»Od 28. februarja 1815.«

»Vaš zločin?«

»Nedolžen sem.«

»Česa so vas obtožili?«

»Da sem pomagal cesarju pri vrnitvi.«

»Cesarju pri vrnitvi? Torej cesar ni več na prestolu?«

»Odpovedal se je leta 1814 in so ga pregnali na otok Elbo. Kako dolgo ste zaprti, da tega ne veste?«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A

»Od leta 1811.«

Dantès je vztrepetal; ta človek je bil štiri leta delj v ječi kakor on.

»Ne kopljete dalje!« je tedaj povzel glas. »Povejte mi samo, v kakšni višini ste kopali.«

»Pri tleh.«

»Kje?«

»Za svojo posteljo.«

»Ali so vam že posteljo kdaj predstavili, kar ste v ječi?«

»Še nikoli.«

»Kam se pride iz vaše ječe?«

»Na hodnik, ki drži na dvorišče.«

»Ah,« vzdihne tedaj glas onkraj zidu.

»O, Bog, kaj pa je?« vzklikne Dantès.

»Zmotil sem se, nepopolnost mojih načrtov me je ukanila, pomikanje kompasa me je pogubilo; ena sama črta v mojem načrtu pomeni v resnici petnajst čevljev. Zid, ki v njem kopljete, sem imel za zunanji zid trdnjave!«

»Toda potem bi bili prišli pri morju na dan!«

»Saj to sem hotel! Skočil bi v morje, plaval do prvega otoka, ki so raztreseni okoli kastela Ifa, ali pa do obale, in rešen bi bil.«

»Ali bi mogli tako daleč plavati?«

»Bog bi mi dal moč; zdaj je pa vse izgubljeno.«

»Vse?«

»Da. Zadelajte previdno svojo vdolbino, ne brigajte se za nič več in čakajte, da vas pokličem.«

»Povejte mi vsaj, kdo ste!«

»Kdo sem? Številka 27.«

»Mar mi ne zaupate?«

Edmondu se je zazdelo, kakor bi zaslišal grenak smeh.

»O, dober kristjan sem,« vzklikne v instiktivni slutnji, da ga hoče oni zapustiti. »Prisežem vam, da se dam rajši ubiti, kakor da bi izdal vašim in svojim krvnikom le besedico — samo ne pustite me samega, ne dajte, da ne bi več slišal vašega glasu, drugače se vam zakolnem, da si bom razbil glavo ob zidu, in vi boste imeli mojo smrt na vesti.«

»Koliko let imate? Po glasu sodeč morate biti še mladi.«

»Ne vem, koliko sem star, zakaj odkar sem zaprt, ne štejem več časa. Samo to vem, da mi še ni bilo devetnajst let, ko so me 28. februarja 1815 zaprli.«

»Še pet in dvajset let nima,« zamrmra glas. »V tej mladosti ljudje še niso izdajalci.«

»O, ne, ne! Prisežem vam,« vzklikne Dantès. »Rekel sem vam že in še enkrat ponovim, da se dam rajši na kose razsekati, kakor da bi vas izdal.«

»Prav ste storili, da ste z menoj govorili in me prosili,« povzame spet glas. »Hotel sem že napraviti nov načrt in vas prepustiti usodi. Toda vaša starost me pomirja; počakajte, da se vam bom spet javil.«

»Kdaj bo to?«

»Premisliti moram, kako in kaj, potem vam bom dal znamenje.«

»Kaj ne da se boste oglasili? Saj me ne boste pustili samega? Prišli boste k meni, ali pa boste meni dovolili, da grem k vam. Skupaj bova zbežala, če ne bova mogla, bova pa drug z drugim govorila o ljudeh, ki jih ljubiva. Saj imate katerega človeka, ki vam je drag?«

»Sam sem na svetu.«

»Potem boste mene ljubili! Če ste še mladi, vam bom tovariš, če ste stari, bom pa vaš sin. Očeta imam, ki mu mora biti sedemdeset let, če še živi; ljubil sem samo njega in dekle, ki ji je Mercedes ime. Moj oče me ni pozabil, on ne; toda sam Bog ve, ali ona še misli name. Ljubil vas bom, kakor sem ljubil svojega očeta.«

»Prav,« odvrne jetnik, »jutri!«

Ti besedi je izgovoril s takim glasom, da Dantès ni mogel dvomiti o njegovi iskrenosti. Več si ni želel; vstal je in porinil posteljo spet nazaj k zidu.

Od tistega trenutka se je Dantès popolnoma predal mislim o svoji sreči. Nič več ne bo sam, morda se mu celo posreči zbežati iz ječe. V najhujšem slučaju, če bi še zmerom ostal jetnik, bo pa imel vsaj tovariša v svoji nesreči.

Ves dan je hodil Dantès s prekipajočim srcem po celici sem in tja. Zdaj pa zdaj je sedel na svoje ležišče in si pritisnil roko na burno utripajoče srce. Ob najmanjšem šumu, ki ga je slišal s hodnika, je planil k vratom. Strah, da bi ga odtrgali od tega moža, ki ga še prav poznal ni, pa ga je vendar ljubil kakor najboljšega prijatelja, mu je malone zmešal pamet. Toda sam pri sebi je bil napravil trden sklep: če bi hotel ječar odriniti njegovo posteljo od zidu, bi ga treščil z ostankom vrča po glavi in ga ubil. Vedel je, da bi ga potem obsodili na smrt, toda ali si ni mar hotel sam vzeti življenje v trenutku, ko mu je kakor razodele udaril na uho glas od onkraj zidu?

Zvečer je prišel ječar. Dantès je ležal na postelji, in zdelo se mu je, kakor bi ječar nekam sumljivo opazoval zid, prav tam, kjer je bil jetnik izkopal luknjo. Gotovo se je z Dantèsovega obraza bral nerazumljiv strah, zakaj ječar je začudeno vzkliknil:

»Kaj, ali hočete mar spet blazniti?«

Dantès ni odgovoril, bal se je, da ga ne bi glas izdal. Ječar je majaje z glavo spet odšel.

DAMSKI

JESENSKI in ZIMSKI

PLAŠČ,

ki Vam ga dobavi tvrdka

DRAGO GORUP & Co., LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 16/I

Je zadnje mode, najboljša kvalitete, prvorazredno delo

Nizka cena!

MATA HARI

Eksotična ženska, kurtizana, plesalka in vohunka

Margareti Zellejevi je bilo komaj 14 let, ko jo je njen oče, Javanec po rodu, sklenil zaročiti s holandskim stotnikom MacLeodom, mladim častnikom, ki je največ služil v kolonijah. Tam je zabredel v velike dolgotrajne, iz katerih ni videl drugega izhoda kakor v bogati ženitvi. Ker mu je že začela voda teči v grlo, ni mogel biti preveč izbirljiv in tudi odlasati ni smel; zato je poslal kratkoma v časopis ženitni oglas. Uspeh ga je prijetno iznenadil. Margareta je bila uprav klasično lepa: srednje postave, vitka, pa vendar polnih oblik. Njena polt je bila rjavkasta, oči je imela črne in nenavadno goste lase. Čeprav ji je bilo šele 14 let, je bila vendar že zrela ženska — posledica orijentalnega pokolenja njenega očeta. Stotnik je šel na informacijski urad; boljše, kakor je tam izvedel, si ni mogel želeči: Margaretin oče, trgovec s klobuki, je bil premožen človek — česa hoče še več? Stotniku MacLeodu se je zasmejala sreča, kakršne se niti v sanjah ni nadejal.

Poroka se je vršila z velikimi slovesnostmi. Toda kmalu so stotnika premestili nazaj v kolonijo, in tam je začel spet svoje nekdanje razbrzdano življenje. Margareta je izprva jokala in obupavala, potem se je pa vdala v usodo. Tolažbe je našla v budiščni književnosti, ki jo je vneta prebirala in se poglabljala vanjo. Očetova orijentalna kri je udarila na dan...

Dobila je sinčka, pa ji je kmalu umrl. Nekoliko jo je potolažilo rojstvo drugega otroka, to pot hčerke, ki je dobila ime Jana Luiza. Vzlic temu se je njen zakon z lahkoživim stotnikom čedalje bolj krhal. Pravega rodbinskega življenja pri njem sploh ni imela; da se raztrese, je hodila med domačine in obiskovala njihova svetišča ter presedela v njih ure in ure...

Neke noči se je stotnik na odprti verandi svoje hiše po stari navadi opil. Njegovi ordonančni vojaki so mu morali pripeljati več zloglasnih žensk, da je z njimi uganjal svoje orgije. A to mu še ni bilo zadosti. Z bičem v roki je vdrl v spalnico svoje žene, jo brezobzirno potegnil s postelje in pretepel ter prisilil, da se je morala tudi ona udeležiti orgije, kakršne so mogoče samo pod vročim indijskim solncem.

Toda stotnikovo ponašanje javnosti ni ostalo prikrito in vojaška oblast ga je morala, da zaščiti ugled holandske kolonijske vojske, kaznovati. Zato so ga kazensko premestili v Amsterdam in nekaj dni po oni nočni orgiji je že plul z ženo in otrokom na Holandsko. Toda tam častniki ne dobivajo kolonijskih doklad in kaj kmalu mu je plača postala premajhna. Njegov družabni položaj je bil zaradi večnih skandalov uničen in tako je od dne do dne bolj propadal. Neke noči je ženo kratkoma nagnal na cesto in ji zapovedal, naj mu prinese denarja — naj ga dobi kjer hoče in kakor hoče.

Zena je že tisti večer prinesla denar...

Pa tudi to ni bilo dovolj, da bi zadostil svojim večnim potrebam po denarju. Zadelževal se je, kjer je le mogel in dokler je mogel. Ko mu pa

ni nihče več hotel zaupati niti beliča in so mu upniki vse zarubili, je nekega dne prijel hčerko za roko in z njo izginil.

Margareta, še zmerom mlada in lepa, se je zdaj popolnoma predala valovom življenja. Na dan je udarila njena eksotična narava, ki ni poznala brzdanja. Tako se je lepega dne zagledala v Parizu...

Neke noči, ko je vsa sestradana in premočena od dežja stala na ulici, ne vedoč kod ne kam, je pristopila k njej neka nočna ptica in jo ogovorila: »Ma petite, premladi ste in prelepi za takšno trdo življenje. Za vas bi se dalo kaj 'boljšega' dobiti! Poznam neko hišo, kjer vas bodo z veseljem sprejeli. Če mi daste tri frankke, pa vam pokažem, kje je.«

Hiša je bila res nekaj 'boljšega' in Margareta je v njej hitro 'napredovala'. Postala je velika kokota in proslula kurtizana. In ni dolgo trajalo, ko se je preselila v lepo vilo v Neuillyju, polno razkošja in bogastva. To vilo ji je dal na razpolago bogat industrijec; njena lepota ga je tako omamila, da je zaradi nje zapustil svojo ženo in otroka. Od takrat je bila Margareta na vsaki veliki zabavi, nikjer je ni manjkalo, kjer se razsiplje denar na debelo. Toda ko se je nekega jutra zbudila, je videla, da je tega razkošnega življenja konec: v časopisu je namreč brala, da so njene prijatelja zaprli. Ponarejal je čeko, ker je bil vse svoje imetje zapravil zaradi nje. Nikoli več ga ni videla...

Tudi Margareta je izginila. Kakor bi se bila vdrla v zemljo.



Greta Garbo in Ramon Novarro v filmu »Mata Hari«

Za boljše razumevanje tragične usode te nenavadno lepe in nadarjene ženske smo priobčili te vrstice iz življenja Mate Hari. Prišli smo do trenutka, kjer se začne dogajanje zvočnega filma »Mata Hari« z Greta Garbo v naslovni vlogi in Ramonom Novarrom, ki igra ruskega kurirja Rozanova. Življenje Mate Hari je tragedija že od tistih zgodnjih trenutkov njene mladosti, ko je dozorovala v žensko; in ta tragedija se z razvojem njenega intelekta in temperameta in z nabranimi izkušnjami stopnjuje do brutalnega konca. Ženska, ki je vsakogar na prvi pogled oma-



Chlorodont
daje zobem
bleščeče bel sijaj

mila in povsod sejala ljubezen, je sama nikoli ni bila deležna. Le enkrat edinkrat je njeno srce začutilo, da ljubi — toda takrat je bilo prepozno...

Le nenavadno mnogo uniform na pariških ulicah je izdajalo, da divja nedaleč od prestolnice vojna. Drugače je pa teklo življenje v milijonskem mestu mirno svojo pot —

Polkovnik Šubin, atašé ruskega poslanštva, je hotel svojemu gostu, carjevemu kurirju Aleksandru Rozanovu, ki je bil ravno prišel s fronte, pokazati največjo tedanjo pariško atrakcijo. Vzel ga je s seboj v vilo, kjer je ravno tisti večer priredila indijska plesalka Mata Hari za svoje bogate in odlične oboževalce plesni večer. Gosti so bili navdušeni: to kar je Mata Hari plesala, niso več bili plesi, temveč čuvstvena pijanost, sredi katere se je vrtela prekrasna ženska klasičnih oblik in sirenske lepote. Vse na njej je izžarjalo čutnost. Rozanov je pozabil vse okoli sebe. Ena sama želja je gorela

Še tisti večer jo je Rozanov smel spremiti domov... In poslej sta se večkrat sestala, ker je tako hotelo zaljubljeno srce mladega Rusa in vohunski poklic lepe plesalke.

Nekega večera ga je čisto nepričakovano obiskala na stanovanju. Zaljubljenec ni opazil, kako je takoj ob vstopu preletela z očmi njegovo pisalno mizo, polno spisov in zapisov. Izpraševala ga je o slednji podrobnosti v njegovem stanovanju; mladi mož je bil ves srečen, da kaže toliko zanimanja zanj. In zazdela se mu je še bolj poželenja vredna kakor kdajkoli prej. Zahotelo se ji je, da bi bila v popolni temi; zato je upihnil celo večno luč pred podobo Matere božje. In tedaj se ni upirala, ko so se oklenile njegove močne roke in jo odnesle v spalnico. Spravila ga je ob vso pamet in nato s svojim telesom plačala vsebino njegove aktovke, ki so jo med tem odnesli nje ni pomagali, v naglici fotografirali akte v njej in jo potem spet prinesli nazaj...

Francoska protivohunska služba je imela Mata Hari že dolgo na sumu; zato je skrivaj opazovala vohunkino početje in zbirala dokazilno gradivo. In ko je stvar dozorela, so Mata Hari prijeli in jo postavili pred vojaško sodišče. Tam je šlo hitro: obsodili so jo na smrt.

V celici, kjer je preživljala svoje poslednje dni, je šla velika kurtizana vase. In tedaj jo je obšlo spoznanje, da ljubi Rozanova. Toda bilo je prepozno...

V Vincennesu so jo ustrelili. Njene poslednje besede so bile: »Če bi obžalovala svoje življenje, bi obžalovala samo sebe. Živela sem, kakor sem morala živeti.«

Elitni kino Matica nam v kratkem prinese ta velenapeti zvočni film z Greta Garbo v vlogi Mate Hari. Ni dvoma, da je ravno Greta, ta nordijska sfinga, najbolj poklicana predložiti nam meteorsko pot te nenavadne ženske. Zato pričakujemo premijere filma z velikim zanimanjem, prepričani, da bomo cenj. bralcem samo ustregli, če smo jim danes v kratkih črtah podali življensko podobo ene izmed najskrivnostnejših vohunk v svetovni zgodovini.

Bluze, damsko in moško perilo, razne pletenine, kravate, rokavice, nogavice in torbice, kupite najboljše pri trdki

Miloš Karničnik
Ljubljana, Starl trg 8

Meščanska kuhinja *Piše Nuša*

Lepe hruške so na trgu že precej poceni (po 3 Din kila). Hruškova mezga je zelo dobra, lahko jih pa tudi vložimo v sladkor ali jih konzerviramo z Weckerjevim aparatom.

Hruškova mezga

Lepe, zrele hruške operemo, razpolovimo in kuhamo neolupljene v vodi, dokler ne postanejo popolnoma mehke. Potem jih pretlačimo skozi žimasto sito in jih kuhamo v kozici, ki mora biti popolnoma cela. Ogenj naj bo zelo miren. Ko je mezga gosta, vzamemo na 1 kg marmelade 25 dkg sladkorne sipe, pridenemo cimeta in drobno sesekljano limonovo lupino. Vse dobro pomešamo in pustimo še ½ ure počasi vreti. Ko je mezga že popolnoma gosta, jo denemo še gorko v segrete kozarce, pustimo ohladiti in nalijemo nanjo za 1 cm olja ali masla. Steklenice dobro zavežemo s pergamenom in shranimo na zračnem, hladnem temnem prostoru. Tako pripravljena mezga je zelo okusna. Uporabljamo jo za fino pecivo in torte.

Vložene hruške

Lepe zrele hruške olupimo, muho jim pustimo za okrasek. Če so majhne, jih pustimo cele, večje pa razpolovimo, pečke vzamemo ven in hruške denemo v mrzlo vodo, v katero iztisnemo nekoliko limonovega soka, da ne postanejo rjave. Potem skuhamo sladkor: na ½ litra vode

denemo 30 dkg sladkorja ali sladkorne sipe in pustimo toliko časa vreti, da se raztopina vleče. Nato jo pustimo ohladiti in hruške vložimo na gosto v kozarec, ali zalijemo s sladkorno raztopino, zapremo z gumijem in steklenim pokrovčkom ter kuhamo ½ ure pri 90° C.

Ko je bilo letanje še sen ...

Nadaljevanje z naslovne strani

sadili v gondolo kozo, naposled se je pa tudi človek upal vanjo. Neki Charles je vzel namestu razgretega zraka vodik. Tako se je rodil balon. Učenjaki so sicer majali z glavo in kmetje so šli z gnojnimi vilami nad Charlesov balon. Pa ni vse skupaj nič pomagalo: človek je letel!

Seveda ni tako letel, kakor si je poprej predstavljal. Ni letel kakor ptič. To naj bi še bilo. Toda letel tudi ni tja, kamor je sam hotel, temveč tja, kamor je veter hotel. In tako ni čudo, da so čez nekaj let, ko so se ljudje opomogli od prvega začudenja, spet izkopali staro bojno sekuro in se spet začeli tam prerokati, kjer so poprej nehali.

V prepir obeh strank — ena se je zavzemala, kakor smo že povedali, za načelo »lažji od zraka«, druga pa za »težji od zraka« — je tedaj posegla nova stranka, ki je nastopila proti obema. To so bili ljudje, ki so hoteli balon tako predelati, da bi mogli z

njim leteti, kamor bi sami hoteli. Sanjali so o vodljivem zrakoplovu.

Iz te zmede so se počasi izluščile razne smeri. Eni so ostali zvesti staremu načelu o ptičjem poletu. Drugi so pa hoteli napraviti človeka s pomočjo majhnega balona tako lahkega, da mu letenje ne bi bilo več »težko«. Spet tretji so se zanašali na parni stroj, ki so ga med tem izumili, in so dejali: Če človek sam ni toliko močan, da bi vzdignil lastno težo, bi se pa dalo nemara s strojem napraviti. Razen njih so bili še pristaši vodljivega zrakoplova: tudi ti so hoteli vpreči v svoje načrte parni stroj, ker so se vesla in jadra izkazala kot neuporabna.

Pa je spet prišel neveščak, ki je prinesel red v zmedo. Ime mu je bilo Lilienthal. Bil je prvi, ki si je ptičja temeljito ogledal in potem šel iz svoje študijske sobe v prosto naravo. In letel! In ker so med tem izumili tudi bencinski motor, sta Američana brata Wrighta vdelala tak motor z zračnim vijakom v nekako zračno jadrilo — in res sta lahko letela, kamor sta sama hotela, ne pa kamor bi ju veter gnal.

Tudi pristaši vodljivega zrakoplova so dali svojim balonom motor in vi-

jak in lastno moč — in so tudi lahko leteli, kamor so sami hoteli.

Tako se je izpolnil stari sen človeštva. In zdaj, ko smo že toliko dosegli, se vračamo spet nazaj k prav prvemu snu: da bi leteli ko ptiči, brez motorja, iz lastne moči. Jadranje po zraku pravijo temu. Pred nekaj leti se je šele začelo. In že grel Počasi, a nevzdržno!

Pisalni stroj naj piše sam!

To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepiščeva.

Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tej dovršenosti približuje



WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelj — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahek udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z.

trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13. — Tel. 29-70.



Prihajamo



**zopet
z novostmi**

**za jesen
in zimo**

ter Vas prijazno vabimo, da si ogledate krasne modne vzorce in izberete po svojem okusu

A. & E. Skabernè
Ljubljana

*Da ne pozabim:
Se danes moram poslati naročnino za „Družinski Tednik“!*



100%

Vaših želja zremo zadovoljiti z našo ogromno izbiro blaga za jesen in zimo po reklamnih cenah:

Volneno za damske obleke . . . od Din 27'—
Volneno za damske plašče . . . od Din 72'—
Štof za moške obleke od Din 48'—
Double za zimske suknje od Din 84'—
Flanele za perilo, razne barve . . . od Din 9'—
Šifon za perilo od Din 7'—
Barhenti za obleke od Din 12'—
Baržuni za obleke od Din 24'—

Tkanine za rjuhe, kapne, gradl za žimnice itd. itd. najceneje.

Oglejte si naše izložbe in izbiro v trgovini

NOVAK, LJUBLJANA
Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve)

BARVANJE LAS

prijetno in enostavno samo z

ORO

Sigurnost barve zagamčena, uporaba zelo enostavna. Krasne barve od črne do zlato-rmene. 1 garnitura Din 30'—

Proti izpadanju las

in prhljajev najbolj zanesljivo deluje

VODA OD KOPRIV

Jača temo, očvrsti lase, preprečuje izpadanje, odstranjuje prhljaj in pospešuje rast las.

Dobi se povsod!

1 steklenica Din 30'—

Glavno skladišče: NOBILOR PARFUMERIJA, Zagreb, Illica 34

SIVE LASE

ni potrebno barvati, ker z uporabo

„WIE VORHER“

lasje dobijo takoj svojo prejšnjo barvo.

Delovanje zagamčeno.

Dobi se povsod!

1 steklenica Din 20'—